

Nietrzymanie moczu jako rosnący problem społeczny. Relacja z obchodów 8. Światowego Tygodnia Kontynencji w Polsce

Natalia Klein

W ostatnim tygodniu czerwca na całym świecie odbywał się Światowy Tydzień Kontynencji (ang. World Continence Week, WCW), który jest inicjatywą Międzynarodowego Towarzystwa Kontynencji (ang. International Continence Society), mającą na celu popularyzowanie problematyki nietrzymania moczu oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat tej dolegliwości. Po raz ósmy, w dniach 20-26 czerwca, Światowy Tydzień Kontynencji był obchodzony także w Polsce.

Fot. Monika Gackiewicz

Konferencja W kierunku lepszych rozwiązań - leczenie i opieka nad pacjentem z NTM

Tegoroczny Tydzień Kontynencji w Polsce został zainaugurowany ogólnopolską konferencją Stowarzyszenia Osób z NTM „UroConti”, zatytułowaną *W kierunku lepszych rozwiązań - leczenie i opieka nad pacjentem z NTM*, która odbyła się 20 czerwca w Warszawie.

Jak mówiła podczas otwarcia konferencji Prezes „UroConti” Anna Sarbak, *mimo alarmujących statystyk, dotyczących starzenia się społeczeństwa, a co za tym idzie, przyrostu liczby osób, których dotyka problem nietrzymania moczu, leczenie i opieka nad pacjentami z NTM w Polsce wciąż odbiegają od standardów europejskich*. Podczas konferencji, refleksji poddano trudności i ograniczenia w diagnostyce, leczeniu oraz dostępie do środków absorpcyjnych, wynikające, między innymi, z obowiązujących regulacji prawnych i systemu refundacji. Wśród prelegentów konferencji, znaleźli się eksperci z dziedziny medycyny, z zakresu opieki długoterminowej i polityki senioralnej, a także przedstawiciele środowiska pacjentów.

Nietrzymanie moczu w kontekście polityki zdrowotnej i społecznej

Podczas pierwszej sesji konferencji, problem NTM omówiony został w perspektywie aktualnych zjawisk polityki zdrowotnej i społecznej. Stefan Kołucki, specjalista w Departamencie Polityki Senioralnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przedstawił najważniejsze plany reprezentowanego przez siebie resortu, dotyczące polityki senioralnej. Jak zauważył, według prognoz GUS, do 2050 r. osoby starsze będą stanowiły 40% polskiego społeczeństwa. Dlatego też, według słów prelegenta, polityka senioralna zajmuje jedno z kluczowych miejsc w obecnej agendzie polityki publicznej.

Senator Mieczysław Augustyn, przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Opieki nad Osobami Niezależnymi przedstawił temat polityki społecznej okiem parlamentarzysty. Jak zauważył, polityka społeczna, jako bardzo istotna dziedzina polityki publicznej, niekiedy staje się elementem gry politycznej. Jednakże, wypracowanie dobrych dla obywateli i racjonalnych dla budżetu państwa rozwiązań z zakresu polityki społecznej, powinno być celem ponadpolitycznym. Z kolei, według profesora Piotra Błędowskiego, który przytoczył statystyki GUS wspomniane powyżej, racjonalne użytkowanie środków publicznych, przeznaczonych na politykę zdrowotną i społeczną, jest koniecznością. Dlatego też, resorty zdrowia i polityki społecznej, powinny ściśle współpracować.

Leczenie pacjentów z NTM - najważniejsze problemy i wyzwania

Druga sesja konferencji poświęcona była zagadnieniom profilaktyki, diagnostyki oraz leczenia nietrzymania moczu. Jak zauważył dr Michał Sutkowski z Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, podstawową czynnością w diagnostyce nietrzymania moczu jest szczerą rozmowa między lekarzem pierwszego kontaktu a pacjentem. Dodatkowo, kluczowym zadaniem lekarza POZ jest opieka nad pacjentem w zakresie wypisywania i doboru środków absorpcyjnych. Jak przekonywał, *w procesie doboru środka absorpcyjnego dla chorego, to przede wszystkim pacjent, jego oczekiwania i potrzeby, powinny być nadrzędną wartością - to pacjent powinien być podmiotem w tym procesie. Jako lekarze POZ, mamy możliwość przekazania pacjentowi informacji o różnych dostępnych środkach absorpcyjnych. Niestety, wiedza lekarzy POZ w tym zakresie jest często ograniczona*. Kolejnym wystąpieniem w ramach sesji drugiej była prelekcja dr Elżbiety Narojczyk-Świeściak z oddziału ginekologii Szpitala Bielańskiego w Warszawie, która

przywołała badania dotyczące barier w leczeniu NTM, do których należą między innymi: ze strony pacjenta - ignorowanie objawów, poszukiwanie własnych dróg leczenia tej dolegliwości, ze strony lekarzy - brak wiedzy, ograniczenia czasowe czy brak personelu średniego.

Metody leczenia zespołu pęcherza nadreaktywnego - możliwości i ograniczenia

O leczeniu farmakologicznym w zespole pęcherza nadreaktywnego, jako złotym standardzie terapeutycznym, opowiedział w kolejnym wystąpieniu dr hab. Artur Rogowski z Kliniki Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej. Jego zdaniem alternatywą dla stosowanych w Polsce leków antycholinergicznym, wywołujących liczne skutki uboczne, jest obecnie lek zawierający substancję leczniczą mirabegron, będący nowym specyfikiem o całkowicie innym mechanizmie działania, tzn. aktywującym rozkurcz i relaksację pęcherza, powodującym znacznie mniej skutków ubocznych. Doc. Rogowski podkreślił, że mirabegron powinien być włączany do terapii dla pacjentów, u których nie powiodło się leczenie za pomocą leków antycholinergicznym lub w przypadku ich nietolerancji.

Zamykający sesję medyczną lek. med. Tadeusz Hessel z Katedry i Kliniki Urologii UJ, scharakteryzował różne metody leczenia zabiegowego nietrzymania moczu - m.in. wszczęcie zwieracza hydraulicznego oraz neuromodulację nerwów krzyżowych, którą według niego można określić w sposób potoczny jako „rozrusznik” pęcherza. Jak zauważył, niestety tylko pierwsza z wymienionych metod jest dostępna w ramach leczenia refundowanego w Polsce. *Mimo skuteczności neuromodulacji, która, jak wykazały badania, w perspektywie długoterminowej jest procedurą bardziej opłacalną, niż iniekcje z toksyny botulinowej, nie można wykonać jej w Polsce nawet na zasadach komercyjnych* - dodał.

Odpowiednia opieka kluczowym czynnikiem dla komfortu życia pacjenta

Ostatnia część konferencji została poświęcona systemowi opieki oraz zaopatrzenia w środki pomocnicze pacjentów z nietrzymaniem moczu. Teresa Kuziara, Wiceprezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, analizując różne aspekty pracy pielęgniarek podkreśliła, że jej środowisko odpowiada nie tylko za opiekę w kwestii środków absorpcyjnych oraz higieny pacjenta, ale także w kwestii jego komfortu psychicznego. Ponadto, pielęgniarki powinny pełnić rolę przewodnika po systemie opieki zdrowotnej dla pacjenta i jego rodziny, wskazując, gdzie i na jakich zasadach chory może szukać pomocy.

Obecny system zaopatrzenia w środki pomocnicze oraz opieki nad pacjentami niesamodzielnymi podsumowała dr Elżbieta Szwalkiewicz. Jak zauważyła, w celu wyboru optymalnego środka absorpcyjnego dla pacjenta z nietrzymaniem moczu, powinno uwzględniać się szereg

czynników: nie tylko chłonność czy rozmiar produktu, ale także, między innymi, dostosowanie środka do sprawności, aktywności, trybu życia pacjenta. Kończąc swoje wystąpienie podkreśliła, że *produkty absorpcyjne powinny być traktowane jako zabezpieczenie skóry i bielizny, a nie jako alternatywa korzystania z toalety. Pozwala to na zachowanie intymności i godności pacjenta, co ma znaczenie dla jakości życia chorego.*

Lek. med. Tadeusz Hessel (Klinika Urologii Uniwersytetu Jagiellońskiego)

Fot. Monika Gackiewicz

Aktywności Stowarzyszenia „UroConti” w całej Polsce

Podobnie jak w latach ubiegłych, Światowy Tydzień Kontynencji obchodzony był także w innych polskich miastach. W tym roku oddziały Stowarzyszenia „UroConti”, m.in. w Łodzi, Gdańsku i Bydgoszczy, zorganizowały szereg wykładów poświęconych tematyce nietrzymania moczu, wygłoszonych przez lekarzy specjalistów oraz rehabilitantów, a także umożliwiły skorzystanie z darmowych konsultacji lekarskich. W miastach - siedzibach oddziałów regionalnych Stowarzyszenia „UroConti” odbyły się również spotkania edukacyjno-informacyjne połączone z warsztatami praktycznymi, obejmującymi ćwiczenia wzmacniające mięśnie Kegla oraz naukę zachowań w życiu codziennym, które pomagają w ograniczeniu dysfunkcji mięśni dna miednicy.

Poradnik dla pacjentów z OAB

W ramach Światowego Tygodnia Kontynencji, wydana została nowa wersja poradnika dla pacjenta z zespołem pęcherza nadreaktywanego (OAB), przedstawiająca rekomendowany schemat leczenia chorych z tą dolegliwością. W poradniku opisane zostały również metody terapeutyczne, które powinny być zastosowane na różnych stadiach leczenia OAB, w większości nieobjęte w Polsce refundacją, m.in.: terapia II rzutu z użyciem substancji leczniczych - agonistów receptorów beta-3-andrenergicznych czy terapia IV rzutu z użyciem zabiegu neuromodulacji nerwów krzyżowych.